

Samba 10-konference

03. November 2022

**Bruger vi pengene
rigtigt ...**

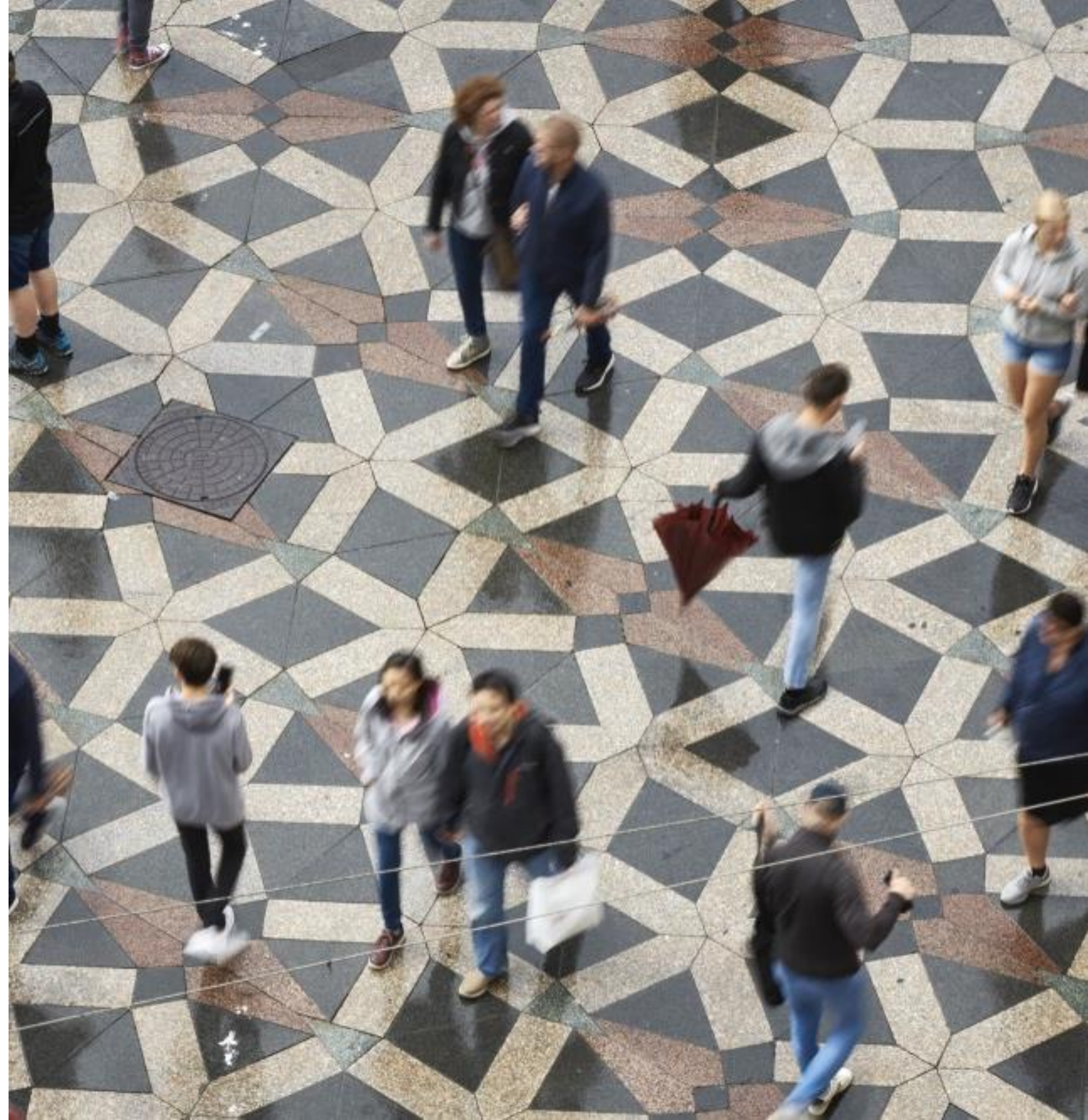
**- er offentlige udgifter
forbrug eller investering?**

Torben Tranæs

Forskningsdirektør og professor

VIVE

VIVE

Indhold

- Indledning
- Ny reformdagsorden med fokus på effekten af de offentlige udgifter:
Hvis Reformkommissionen er løsningen, hvad er så problemet?
- Hvad er problemet med unge og uddannelse?
- Kan det løses – og kan vejledning spille en positiv rolle?
- Konklusion?

”Dynamiske effekter” af offentlige udgifter - ny dagsorden

Den ny dagsorden om "Dynamiske effekter" ...

1. Stor politisk interesse de senere år ... men hvad er dynamiske effekter?
2. Hvad er baggrunden for den stor interesse? ... Og findes der overhovedet dynamiske effekter af offentlige udgifter?
 - og hvad har det med investeringer at gøre?
3. Hvilke områder og udgifter er relevante for den nye dagsorden?

Hvor kommer diskussionen om offentlige udgifter som 'investeringer' fra?

THE DANISH CENTER FOR
SOCIAL SCIENCE RESEARCH

Hvor kommer diskussionen om offentlige udgifter som 'investeringer' fra?

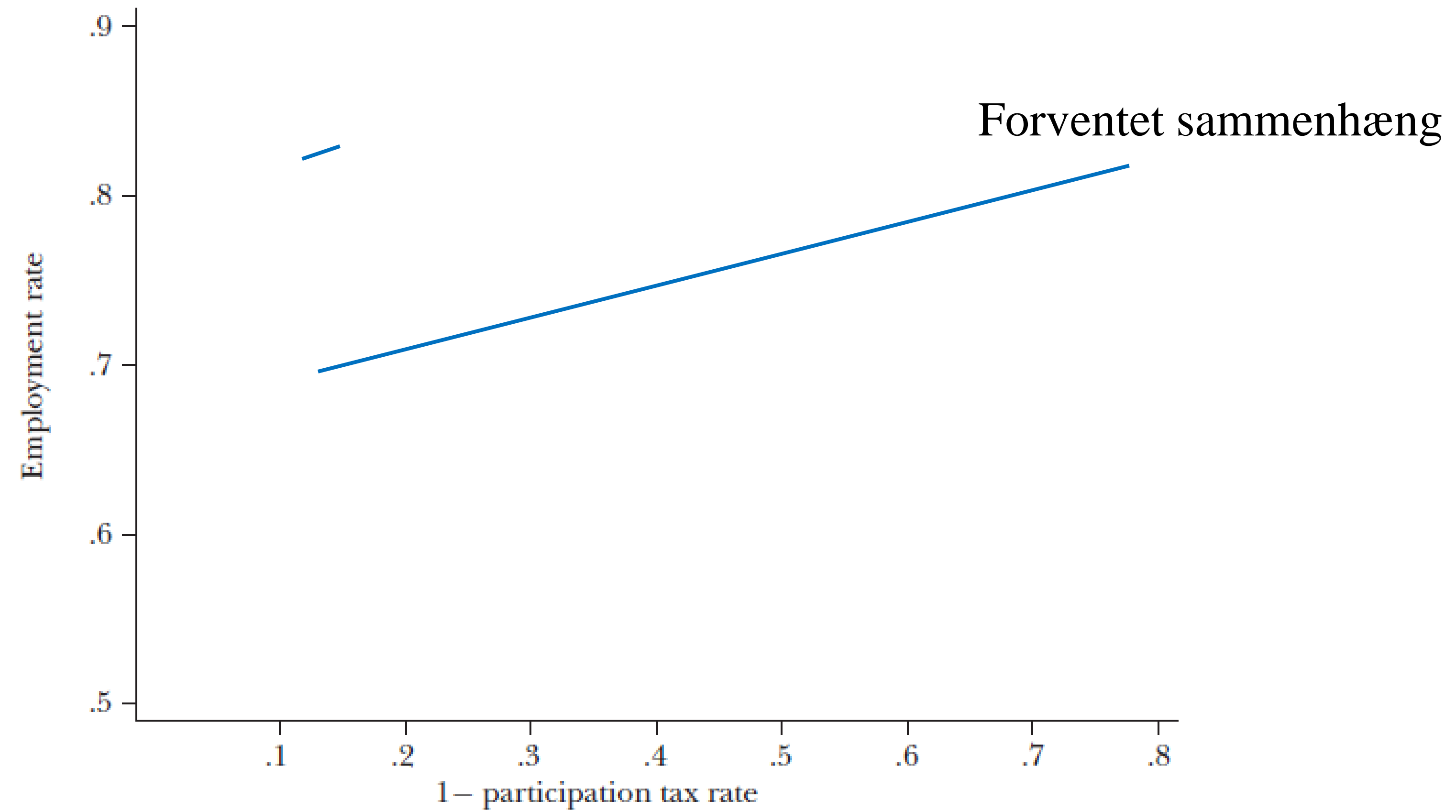
De rige lande har forskellig størrelse offentlig sector og beskatter indkomst meget forskelligt ...

Tax Revenue and Tax Rates in Scandinavia versus Selected Comparison Countries

	<i>Denmark</i>	<i>Norway</i>	<i>Sweden</i>	<i>Germany</i>	<i>United Kingdom</i>	<i>United States</i>
Tax revenue /GDP	48.2%	42.8%	45.8%	36.3%	35.0%	24.8%
Income tax distortions						
Top marginal tax rate	69.8%	60.8%	73.6%	59.3%	62.7%	43.3%
Participation tax rate	87.0%	77.6%	76.7%	63.0%	55.6%	36.6%

Employment Rate versus Participation Tax Rate across Countries

A: Employment Rate versus Net-of-Tax Rate on Participation

Source: Henrik J. Kleven, *Journal of Economic Perspectives*, 2014

Illustration af "dynamiske effekter" af offentlige udgifter

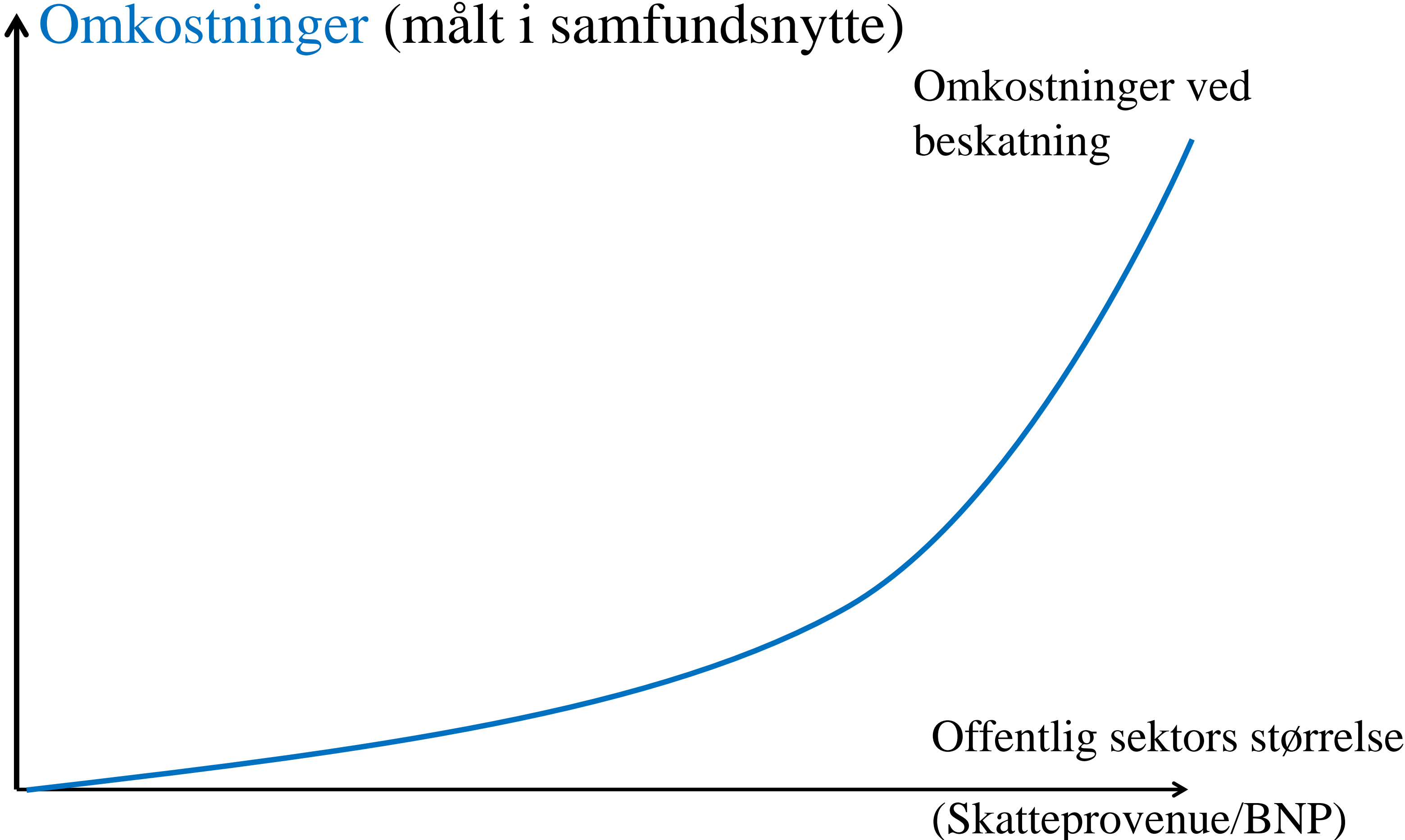
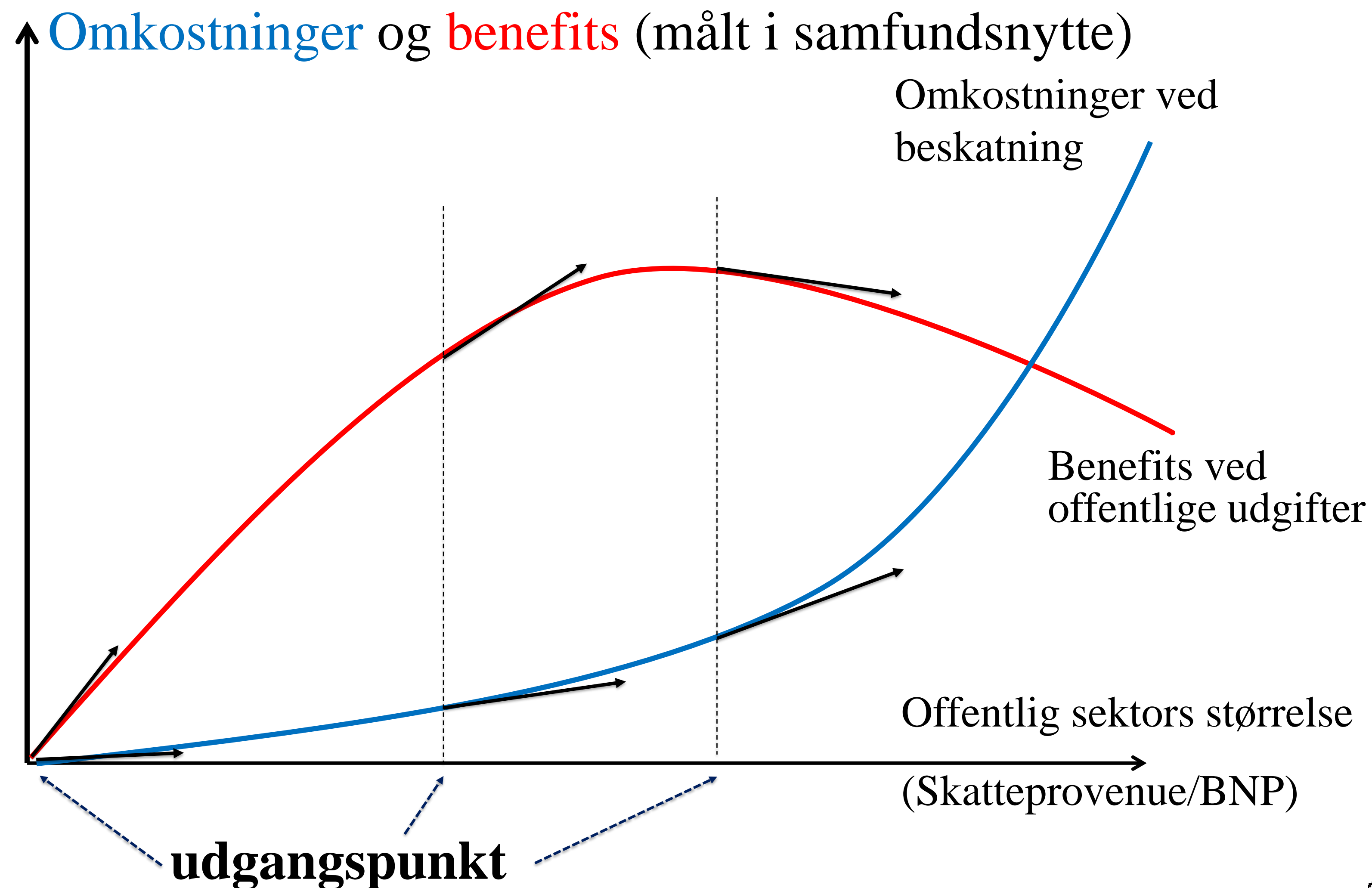
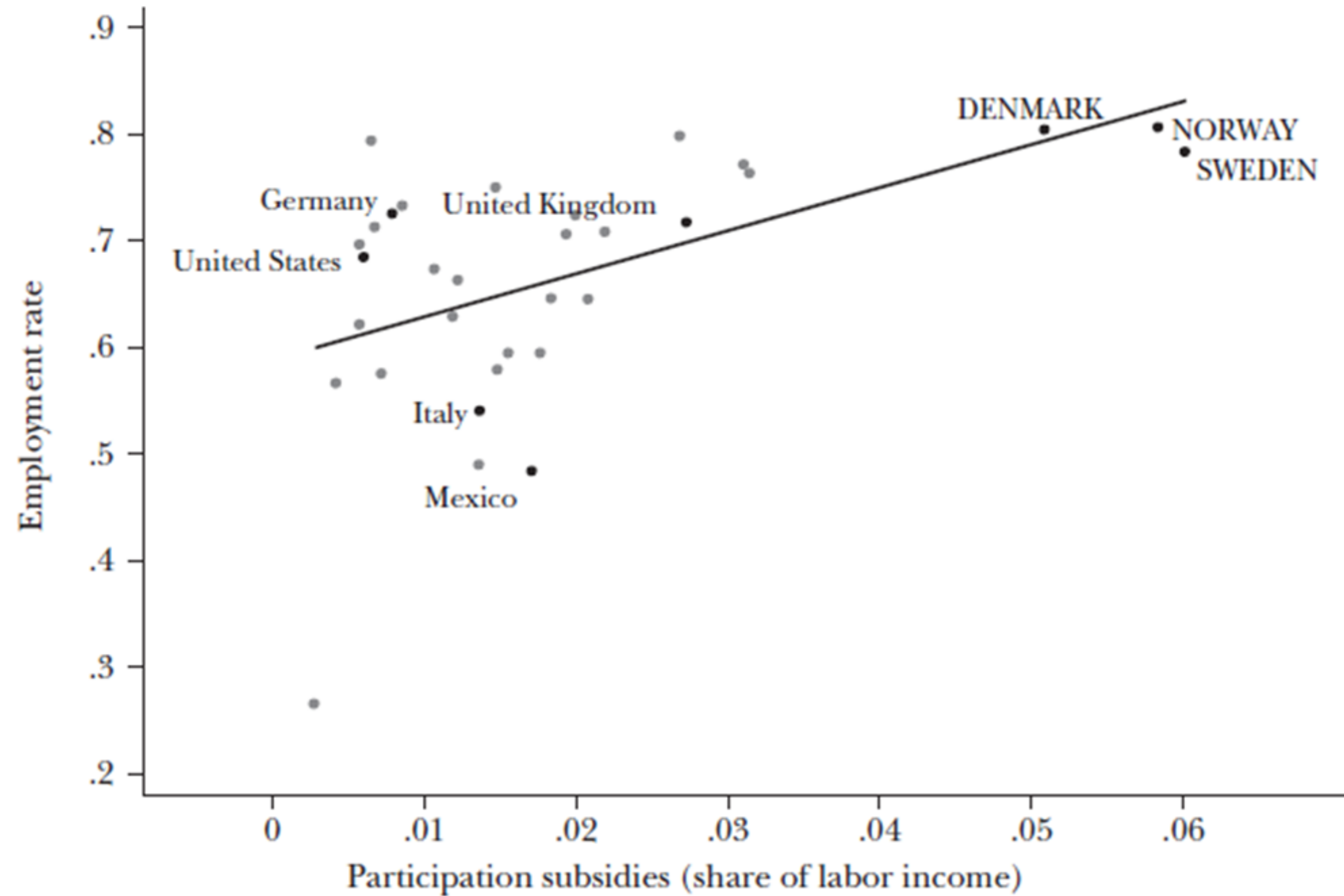

Illustration af "dynamiske effekter" af offentlige udgifter

B: Female Employment Rate versus Participation Subsidies

Source: Henrik J. Kleven, *Journal of Economic Perspectives*, 2014

Hvilke offentlige udgifter er relevante at se på?

- Et eksempel: Ændret (højere) kvalitet i daginstitutioner for småbørn
 - ændret tidsanvendelsesmønster i familierne
 - ændrede forbrugsmønstre, og samlet set ændrede levevilkår.
 - I næste bølge følger ændret trivsel og læring for barnet, osv.
- Tilsvarende effekt-kæder på alle velfærdsområderne

Nyt politisk syn på de offentlige finanser

- Politisk ønske om at inkludere hvordan skatteprovenuet bliver brugt, når der diskuteres skattepolitik og effekter af beskatning - dvs. fokus flyttes til optimal 'skatte- og udgiftspolitik', eller slet og ret optimal 'velfærdspolitik'
- Dvs. at velfærdseffekterne af udgiftspolitikken generelt skal kortlægges
- Den nye dagsorden kan berøre og vil (min forventning) komme til at berøre de fleste offentlige udgiftsområder

Reformkommissionen

Nedsættelsen af Reformkommissionen er en direkte følge af det nye syn på de offentlige udgifter

Kommissionens fokus

- Mødet mellem borgeren og systemet
- Opkvalificering af ufaglærte
- Unge uden uddannelse
- Produktivitet og jobskabelse

Kommissionens har stort fokus på uddannelse

1. Uddannelse eller ikke-uddannelse? De unges deltagelse i uddannelse
2. Hvilken uddannelse? Dvs. selve uddannelsesvalget
3. Justering og udbygning af uddannelse livet igennem.

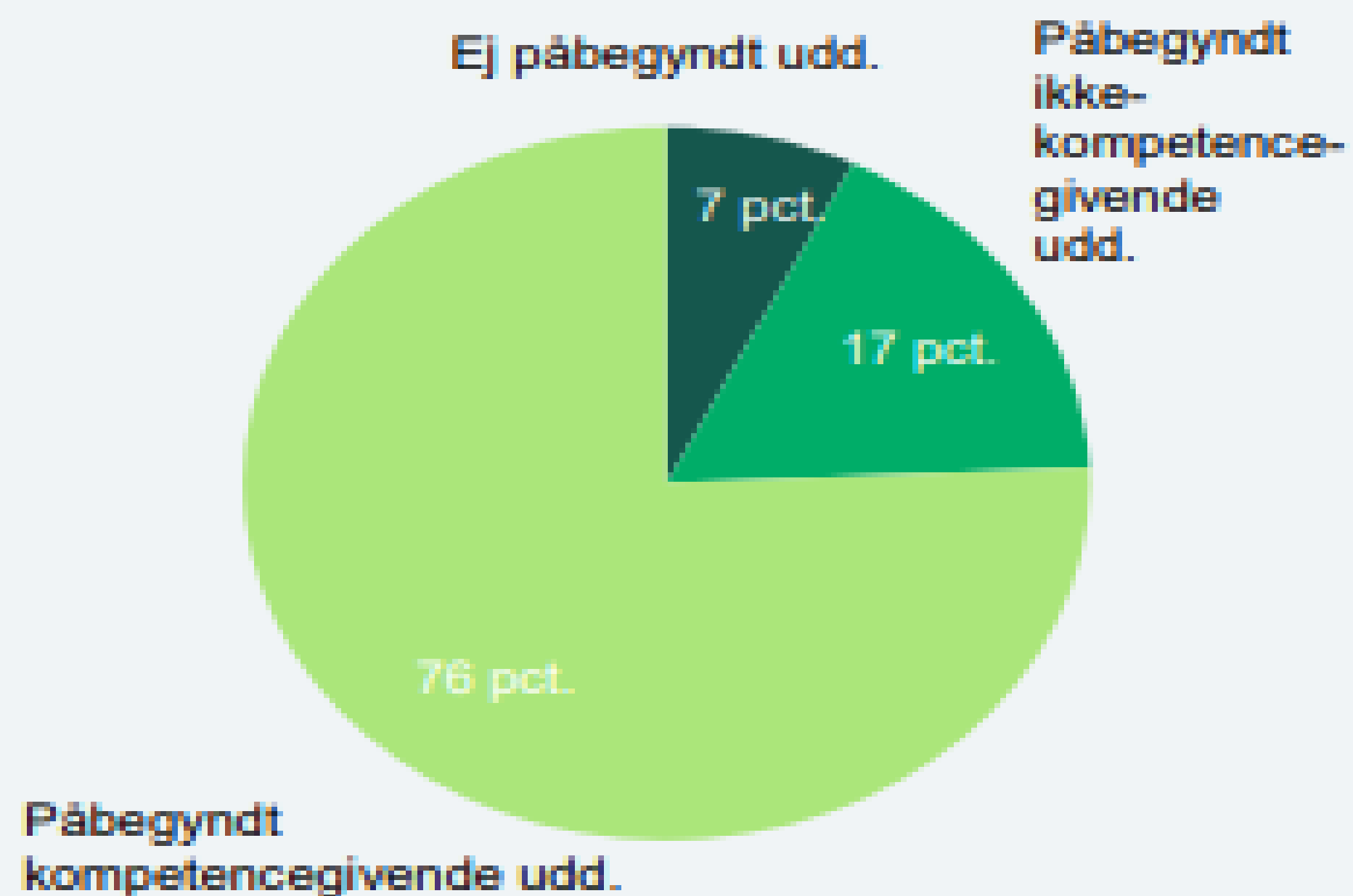
Hvorfor er det vigtigt at se på uddannelse?

- 1) I fremtiden vil over 50% af en ungdomsårgang tage en videregående uddannelse
- i 1980 var det under 15%. "Hånden på kogepladen" (RKs første udspil)
- 2) Stadig (for) stor andel af en årgang som ikke få en kompetencegivende uddannelse

Hvorfor er uddannelse vigtigt og barrierer for uddannelse

Lysten til uddannelse fejler ikke noget ...

Figur 3 Påbegyndt uddannelse blandt 25-årige uden uddannelse, 2018

Karakteristika for unge i kontanthjælpssystemet

	Udsatte unge i kontanthjælpssystemet	Den yngre danske befolkning
Job-/uddannelsesparat	41%	-
Med anden etnisk herkomst end dansk	15%	13%
Har været anbragt	26%	4%
Har modtaget personrettede forebyggende foranstaltninger ¹	42%	7%
Forældres tid på offentlig forsørgelse ud af de seneste 10 år	44%	21%
Forældre med folkeskolen som højeste uddannelsesniveau	38%	17%
Diagnose, der kan være forbundet med et handicap, opgjort i 2018 ³	44%	8%
Diagnose, der kan være forbundet med psykiske vanskeligheder, opgjort i 2018 ³	49%	11%
Karakterer ved deltagelse i 9. klasses afgangsprøve (gnms.) ⁶	4,3	6,8
Har været i beskæftigelse	48%	79%
Antal i alt	11.447	70.647 ⁷

Udsatte unge i kontanthjælpssystemet:

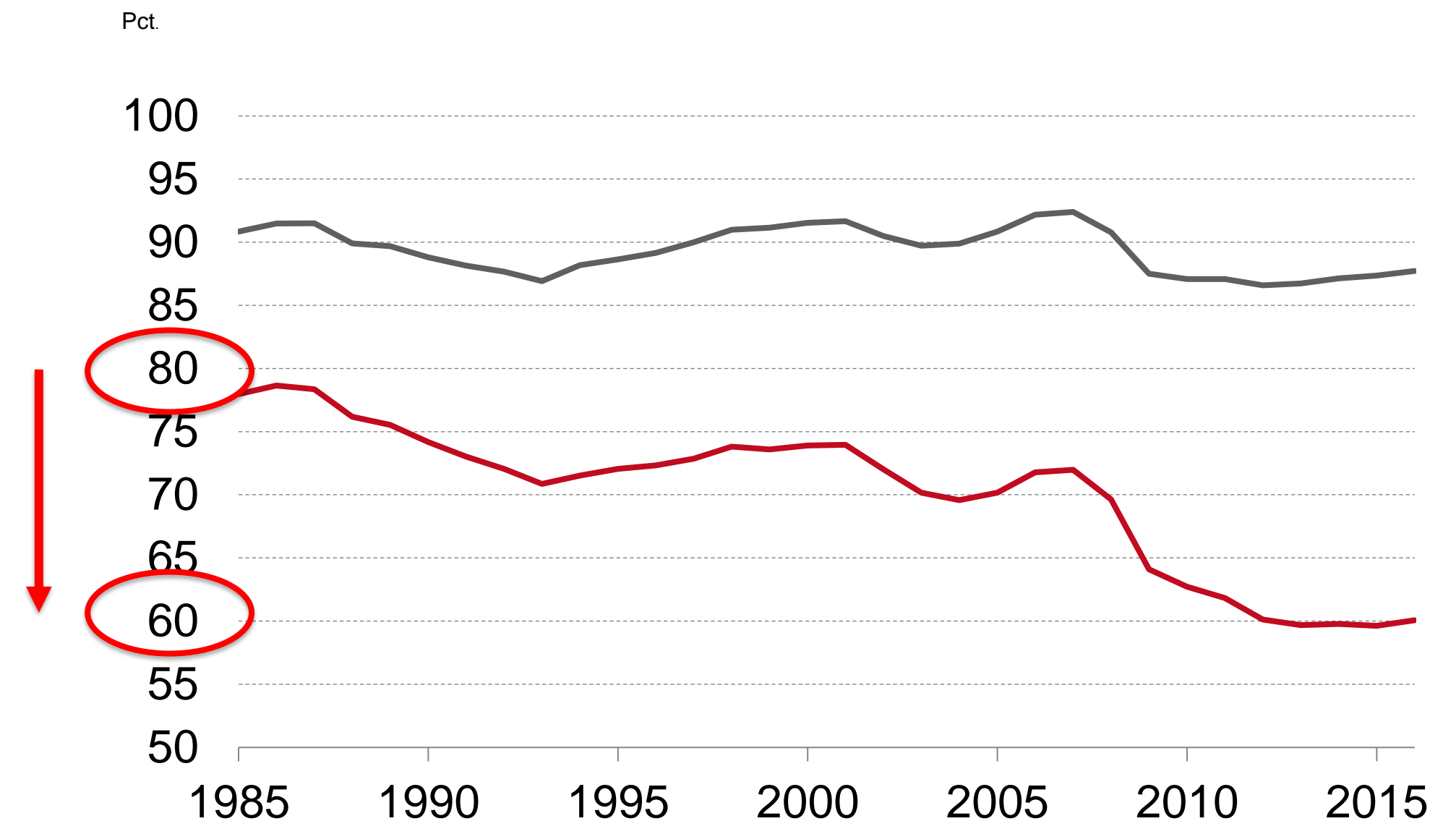
18-24 år samt i kontanthjælpssystemet i minimum ét år og minimum 50 pct. af tiden siden de fyldte 18 år.

Markant tilbagegang i beskæftigelsen for lavtuddannede

Udviklingen adskiller sig negativt fra andre grupper

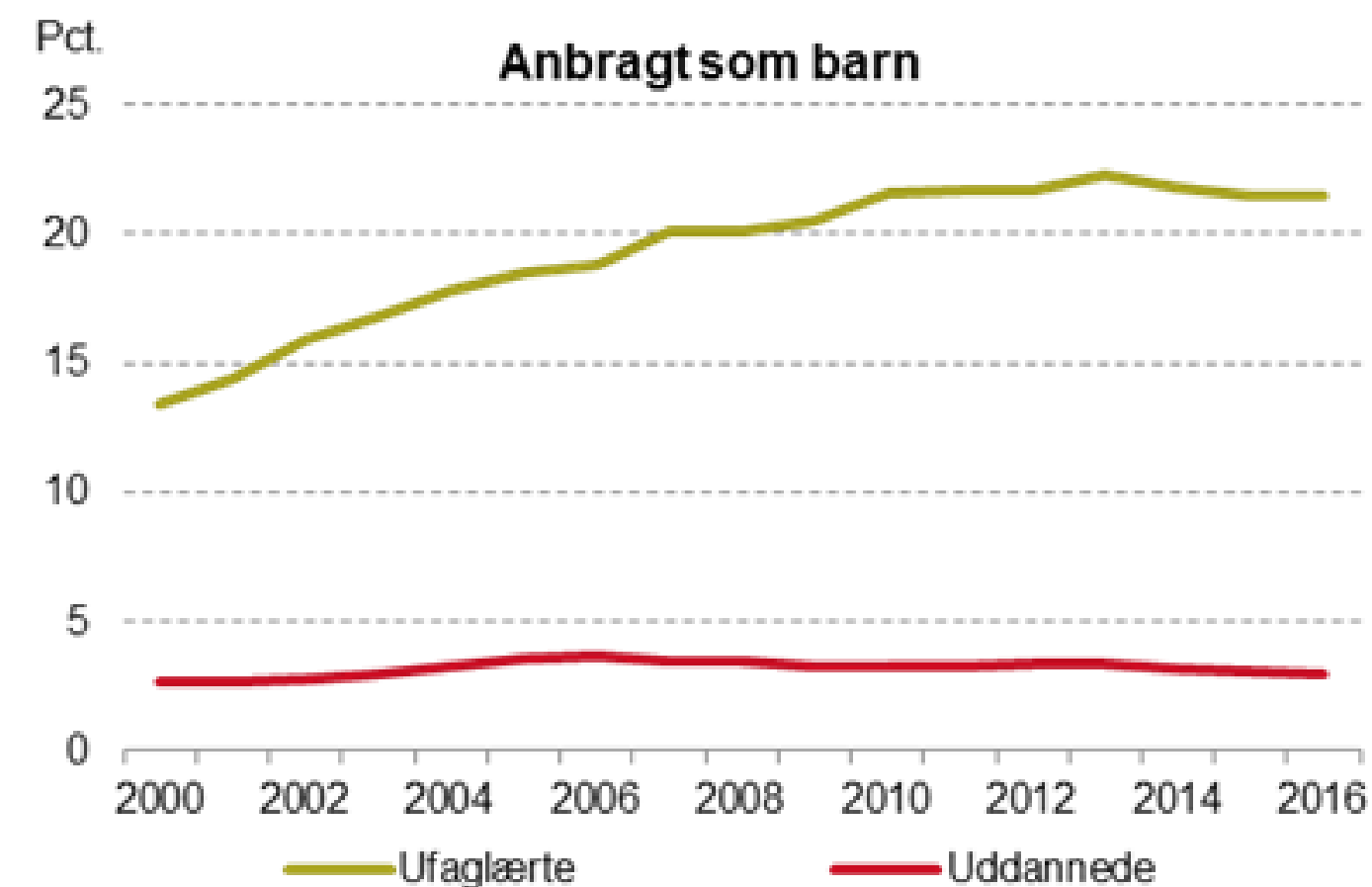
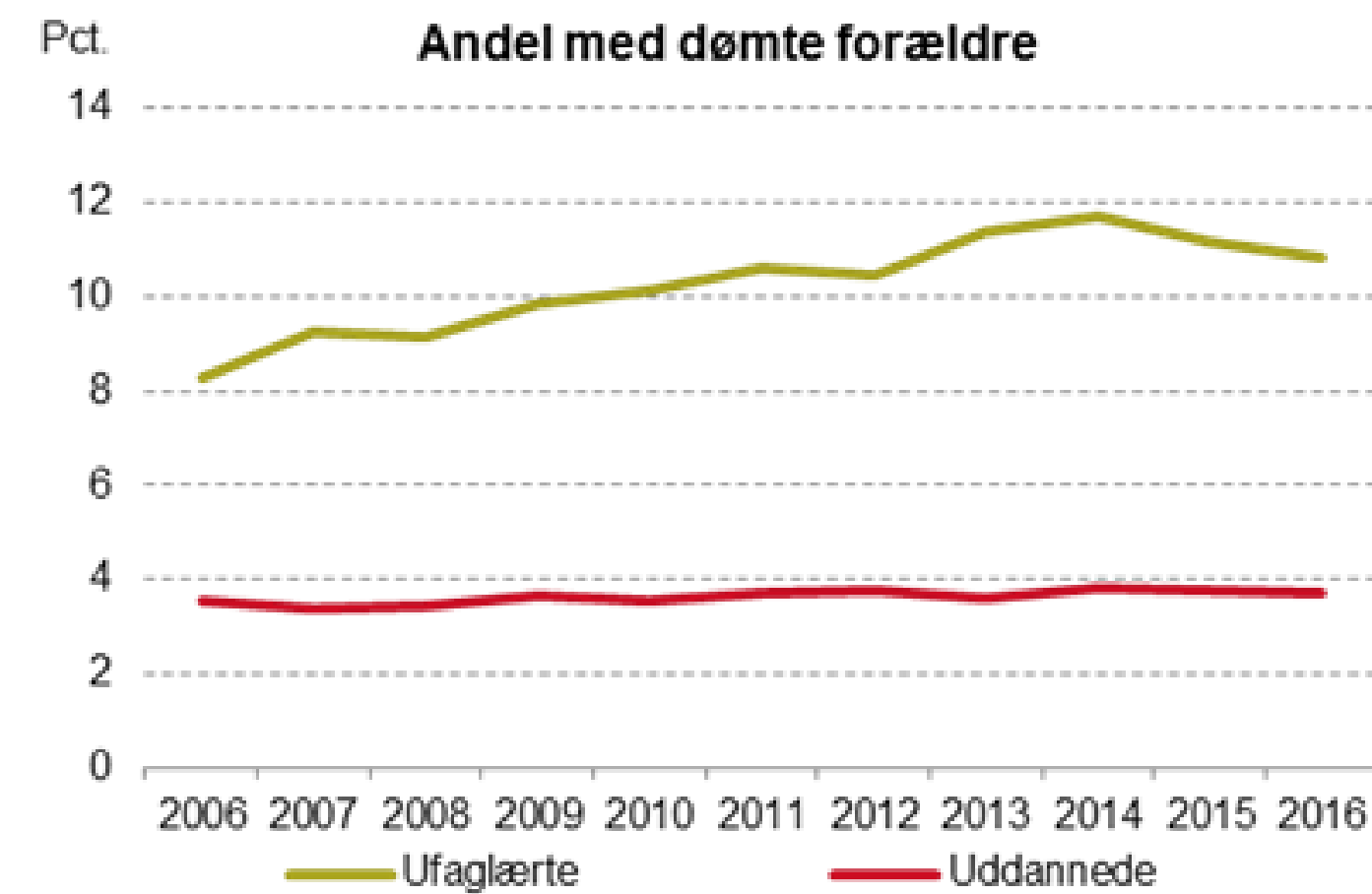
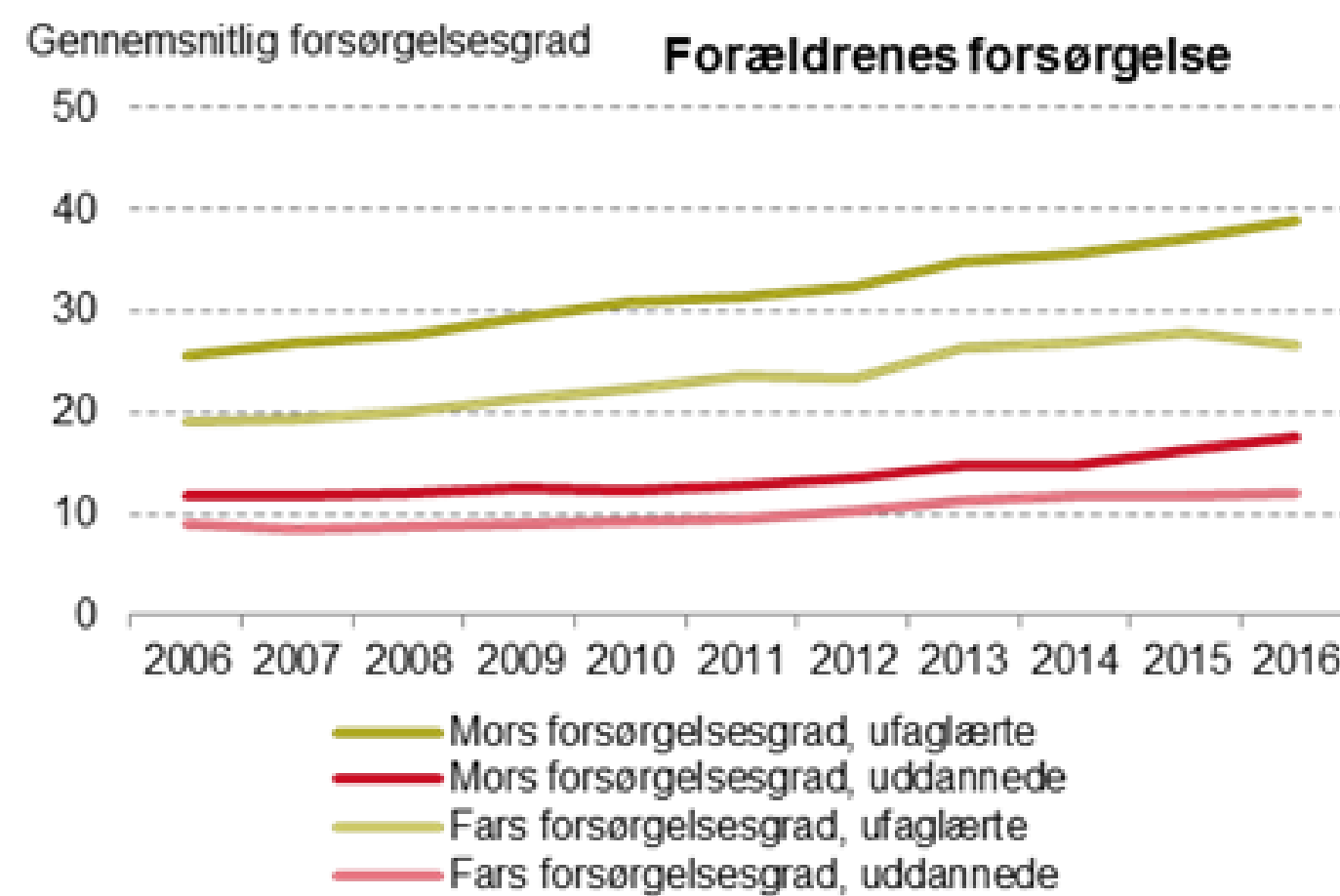
- I samme periode: fokus på aktiv social- og arbejdsmarkedspolitik
 - Har ikke kunnet dæmme op for problemerne
- Svag effekt af aktivering, navnlig for dem længst fra arbejdsmarkedet
 - (Koch-udvalget, 2015), (senest VIVE, 2018)

Andel beskæftigede blandt 30-49 årige (dansk baggrund)

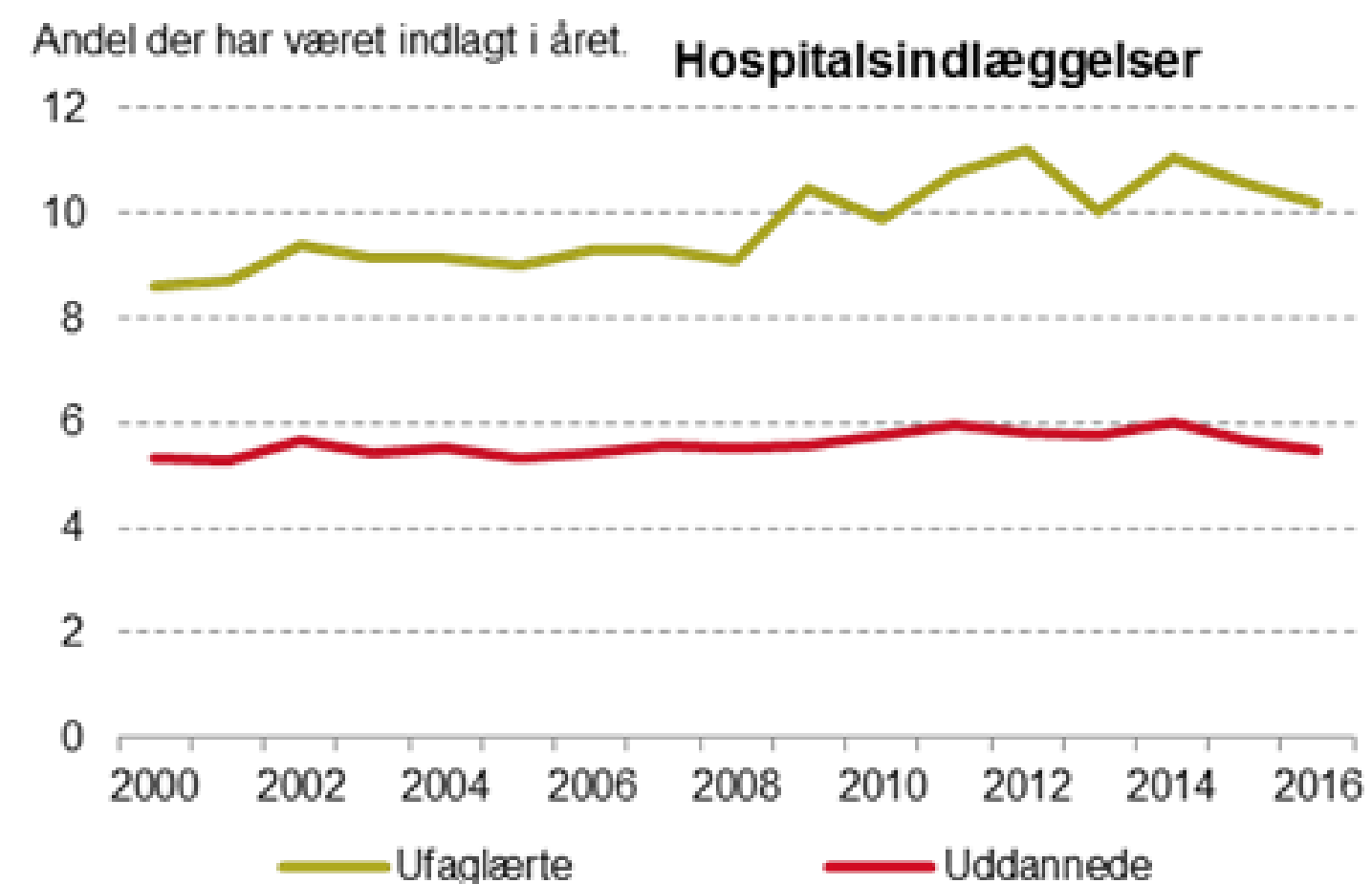
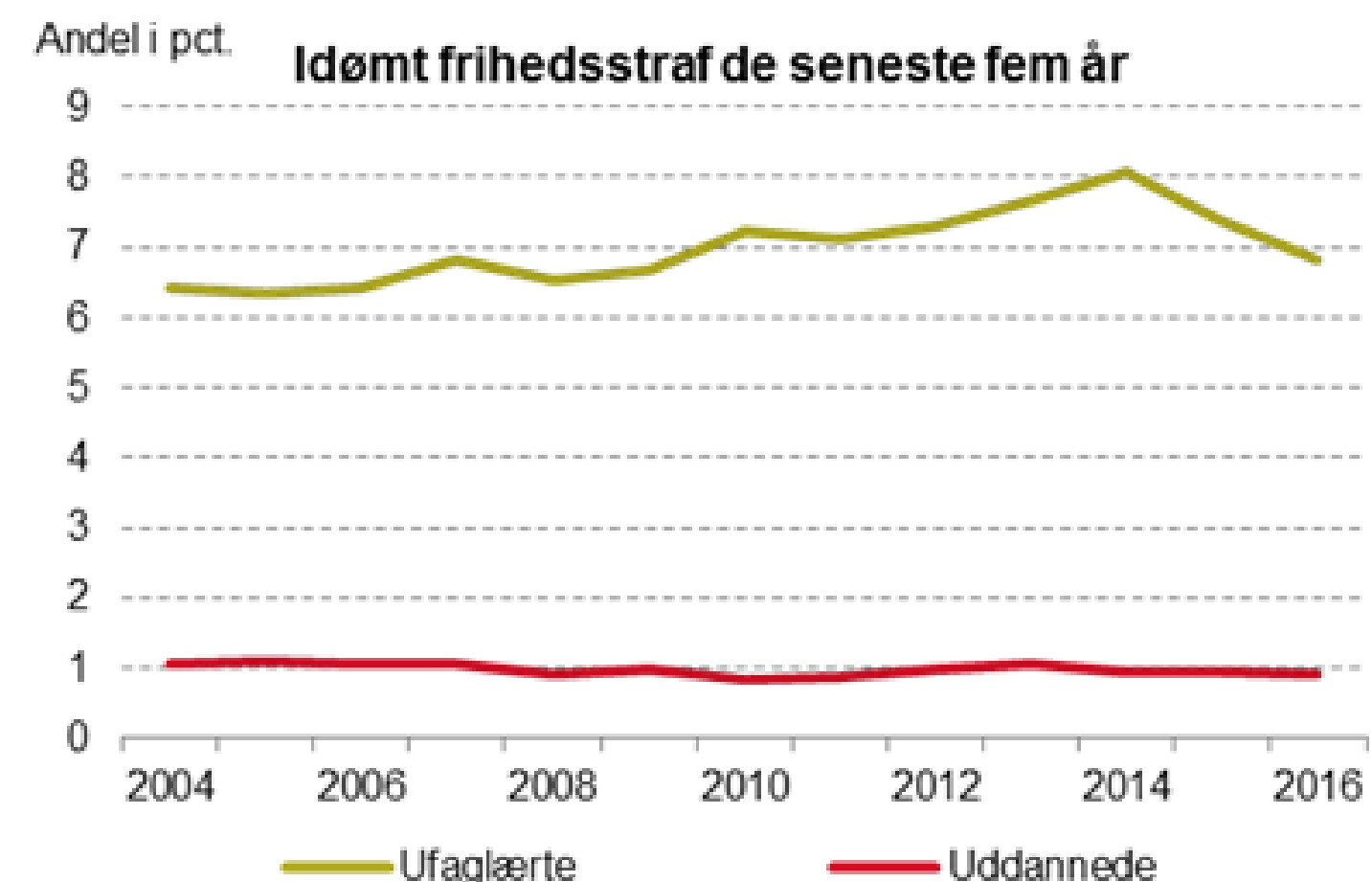
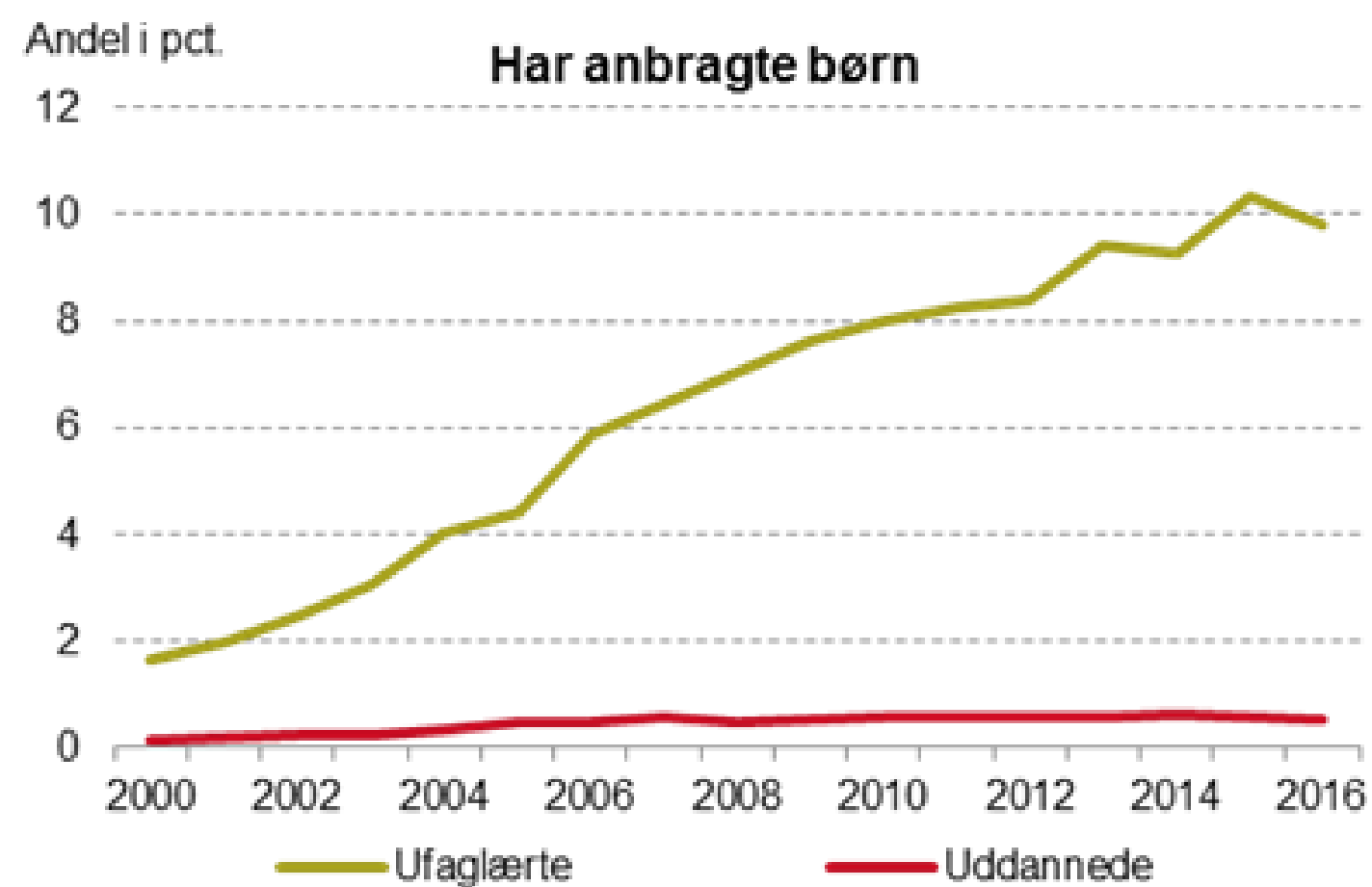
Forholdene under opvæksten

Forskellen mellem ufaglærte og uddannede er øget

Unge ufaglærte: Sociale og helbredsmæssige karakteristika

^g Forskellen mellem ufaglærte og uddannede er øget

**Virker vejledning – og i givet
fald på hvad?**

Virker vejledning – og i givet fald på hvad?

Meget få effekt-studier - typisk ikke effekt i betydning 'X er årsags til Y'

Effekt få hvad?

Typisk effekt på beslutningskompetencer - information og retning

Sjældent effekt på faktisk uddannelsesvalg eller gennemførelse af uddannelse

Følgende aktiviteter kan styrke beslutningskompetancerne:

- Individuel vejledning; gruppevejledning; samt erhvervspraktik, virksomhedsbesøg, o.l.
- Der ser ud til at være positive effekter af at kombinere flere forskellige metoder, og her kan fx inddrages computer-assisteret vejledning
- Fokus på efterkommere fra ikke-vestlige lande (!?)

Erfaringer med 'samtaler' og mentorer inden for arbejdsmarkeds- og socialpolitik:

Oversigt over effekter i arbejdsmarkedspolitikken:

	Jobparate	Aktivitetsparate
Samtaler	+	-
Løntilskud (privat)	+	
Løntilskud (offentlig)	÷	
Virksomhedspraktik	(+)	(+)
Øvrige vejledning og opkvalificering		
Mentor	-	(+)

Vejledning virker, og effekterne kan være betydelige ...

- men retningen er ubestemt; afhænger af indhold, kvalitet og kontekst (og relationer)
- Jo svagere en målgruppe, jo mere omhyggelig/vedholdende skal man være: det er svært at opnå en effekt, og risikoen for negativ effekt er stor

Konklusion

- Nyt fokus på offentlige udgifter – investeringselementer er kommer frem
- Og, store udfordringer med uddannelse
 - både de unges deltagelse i uddannelse og uddannelsesvalg
- Vejledning har (potentielt) en stor rolle at spille
 - Hvordan? Ja, det er jo sådan set op til jer.
 - Men vi mangler viden om effekter

VIVÉ

Breakerslide

Nyt emne

Tidslinje

Hvis du ønsker flere pile i tidslinjen, kan du trække, markere, kopiere og herefter indsætte en af de eksisterende pile. Brug herefter Arranger-værktøjet til at justere tidslinjen

Indsæt tekst her

Indsæt tekst her

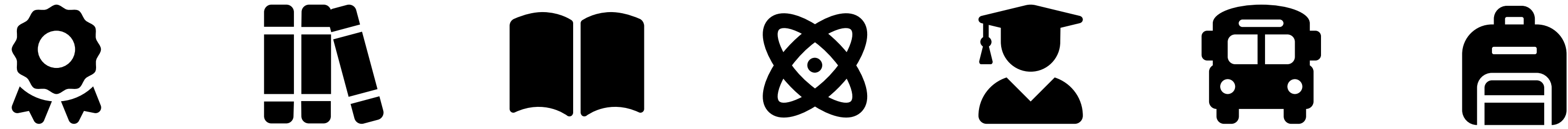
Font Awesome ikoner

Her finder du et mindre udvalg af ikoner til brug i dine præsentationer.
Find flere i arkivet: M:\Grafik\Ikoner

Tilgængelighed

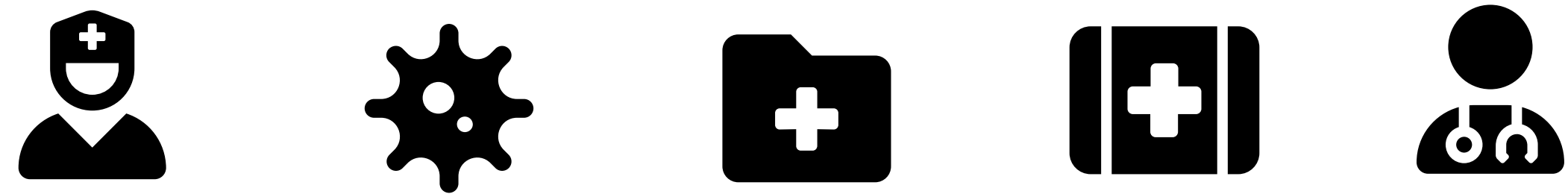
Uddannelse

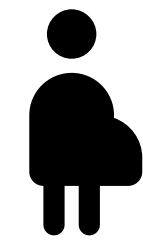
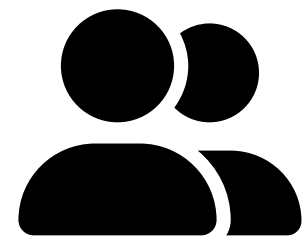
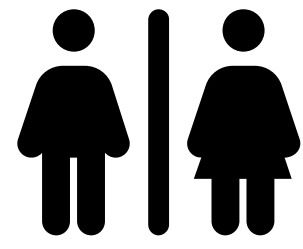
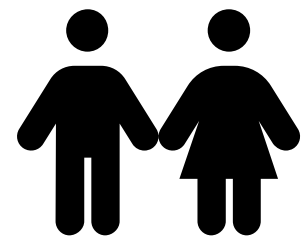
Hænder

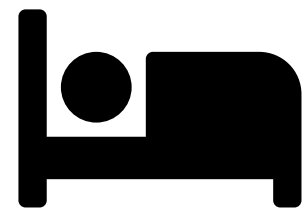
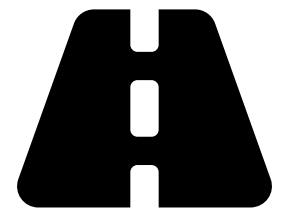
Medicin & sundhed

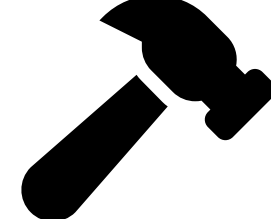
Mennesker

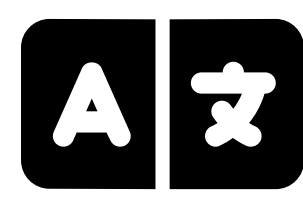
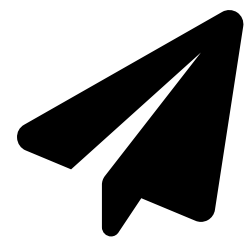
Maps

Construction

Kommunikation

Børn og familie

Bygninger

Business

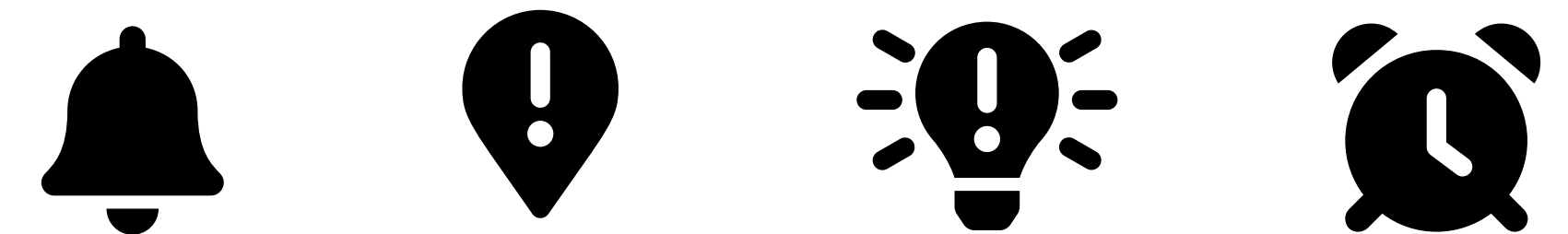
Velgørenhed

Køretøjer

Alarmer

Pile ← →

